

Høringsuttalelse – forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov

1. Arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt:

Departementet foreslår at arbeidsgivers aktivitetsplikt konkretiseres i loven i form av en arbeidsmetode. Dette er vel og bra og gjør arbeidsmetoden mer tilgjengelig enn nå hvor den har vært å finne på Likestillingsombudets nettsider. Det er også vel og bra at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet får i oppgave å veilede arbeidsgivere her.

Jeg har imidlertid innvendinger til den manglende oppfølgingen av plikten i form av kontroll og sanksjoner. Hvis aktiviteten følges lojalt opp, skulle det være lite arbeid å rapportere om den, og kontroll ville være velkommen. Begrunnelsen for å ta bort rapporteringen er behovet for mindre byråkrati i bedriftene. Selve arbeidsmetoden innebærer imidlertid en god del byråkrati. Signalene fra departementet blir etter min mening at dette arbeidet i praksis er helt frivillig. Manglende rapportering og kontroll vil vanskeliggjøre offentlighetens innsyn i hvordan likestillingsarbeidet i bedriftene utvikler seg.

2. Diskriminering i familieliv og andre rent personlige forhold

Jeg finner videre at det er uklokt å unnta lovens virkeområde fra familieliv og andre rent personlige forhold. På dette området vil et diskrimineringsforbud kunne være avgjørende for manges velbefinnende og utvikling. Det kan særlig dreie seg om kvinners og jenters frihet i familien. Men også gamle og personer med nedsatt funksjonsevne vil være sårbare i forhold til dårlig behandling i familien. Forholdene i familiene vil ha mye å si for den enkeltes utfoldelse i den offentlige sfæren. Kvinnekonvensjonen art. 16 og barnekonvensjonen art. 9 forutsetter at retten til privatliv ikke innebærer en rett til å diskriminere familiemedlemmer. Dette framheves i forarbeidene til Grunnlovens § 102 om privatlivets fred.¹ Kvinnekonvensjonens art. 2 unntar ikke privatlivet fra diskrimineringsvernet og i henhold til art. 5 har staten ansvar for å endre kjønnsrollemønstre, og i den forbindelse er familielivet viktig. Kvinnekonvensjonen er gjort til norsk lov gjennom menneskerettighetsloven § 2 nr.5.

¹ Se Dokument 16 (2011-2012) s. 169.

Grunnlovens § 98 om forbud mot diskriminering har ikke noe unntak for den private sfære. Etter denne bestemmelsen kan det derfor påberopes diskriminering i familien.

Retten til privatliv etter Grunnlovens § 102 omfatter ikke bare en rett for familien som sådan, men også en rett til privatliv for hvert enkelt individ. Det kan synes å være en motsetning internt i § 102 når familiens interesser og individets interesser ikke er sammenfallende. Å innføre et diskrimineringsforbud i den private sfære, innebærer at disse to hensynene må veies mot hverandre. Ved ulike grader av dominans og overgrep, vil avveiningen antakelig gå i individets favør. Vernet av familien som sådan er neppe noen verneverdig interesse i en slik situasjon. Ved å gjøre denne begrensningen tydelig vil motsetningen mellom individets og familiens krav på integritet kunne samstemmes.

Både Grunnlovens §§ 98 og 102 og kvinnekonvensjonen bør følges opp gjennom den alminnelige diskrimineringslovgivningen ved at diskrimineringsforbudet også gjøres gjeldende i den private sfære.

Vennlig hilsen

Hege Brækhus
Professor dr. juris
UiT Norges arktiske universitet
Det juridiske fakultet
9037 Tromsø
T: 77 64 41 93 M: 413 08 230

